

Tavaszi körkép

2014. április 3.

Növekvő piaci kockázatok

A szokottnál két-három héttel előrébb tart a természet, a tavaszi munkákkal megfelelően haladnak a gazdák. Az enyhébb tél nem okozott gondokat, a gabonatermelőket most inkább az EU-ukrán szabadkereskedelmi tárgyalások aggasztják, a borászokat pedig az olcsó importborok.

Bár részletes határszemle adatok csak a jövő hétre lesznek, a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara (NAK) falugazdász-hálózatának állapotfelmérése szerint az enyhe télnek köszönhetően az országosan 1,685 millió hektár őszi vetés összképe kedvező, a decemberi minősítéshez viszonyítva nem romlott az állapota. Fagykárbejelentésről nem tud a kamara, a belvíz helyett pedig inkább a csapadékhiány okozhat nehézségeket. 2013 decembere és 2014 februárja között országos átlagban csak 96 milliméter csapadék hullott és márciusban is 9-45 milliméter között alakul, az őszi vetések fejlődéséhez, a tavasziak kikeléséhez azonban több kellene.

Az ország minden megyéjében gőzerővel zajlanak a tavaszi munkák: intenzíven halad egyebek közt az őszi kalászosok fejtrágyázása, az őszi szántások lezárása, folyamatosan vetik a tavaszi árpát, a zabot és a borsót. Petőházi Tamás, a Gabonaszövetség főtitkára szerint a déli megyékben április elején már megkezdődhet a kukorica vetése - a hagyományos április közepe-vége helyett - és a napraforgóé is a szokottnál hamarabb indulhat. A neonikotnoidos csávázószer használata miatt előreláthatólag nem változik jelentősen a kukorica és a napraforgó vetésterülete, de a jövedelmezőségükre hatással lehet, ami a vetésterveket is befolyásolja.

Az időjárás sokkal erősebb hatással lehet a vetőmagtermesztésre - ez a 25-30 ezer hektáron végzett tevékenység a szántóföldi növénytermesztés legjövődélőbb, ám egyben a legnagyobb szakértelmet kívánó ágazata. Idén ráadásul a vetőmagos cégek szinte csak az öntözött területtel rendelkezőknek kínálnak szerződéseket, holott jóval nagyobb területen zajlik a vetőmag-előállítás, mint amekkora ebből az öntözött. Ebben a szakágazatban az új földforgalmi törvény is fejtörés elé állíthatja a termelőket: a földbérleti rangsorok miatt minden eddiginél jobban rá lesznek kényszerítve, hogy megegyezzenek a szomszédaikkal a szükséges védősávok kialakításáról, a vetéstervek összehangolásáról.

A gabonapiacot fenyegeti az ukrán szabadkereskedelmi megállapodás

Egy-két hete még komoly felvásárlói érdeklődés volt a határidős szerződések iránt, mára óvatosabbá váltak a kereskedők is. Ennek ellenére fontos lenne, hogy minél több termelő kössön ilyen, ez sokaknak jelenthetne biztonságot – véli Petőházi Tamás. A múlt év végén módosított jogszabály kedvezőbb feltételeket teremt a szerződéskötéshez mind a termelőknek, mind a kereskedőknek, hiszen meg kell jelölni azt a területet, ahonnan a gabona származik, és a termelő felelősséget vállal azért, hogy a saját áruját értékesíti. (Egyes értelmezések szerint ez kizárja a kifejezetten az értékesítés elősegítése érdekében, uniós támogatásból létrehozott elismert termelői csoportokat a határidős szerződéskötés lehetőségéből.)

A gabonaárak alakulása azonban egyre kiszámíthatatlanabb, amiben a március végi észak-amerikai havazás mellett szerepet játszik az ukrán válság is. A fekete-tengeri gabonaszállításra berendezkedett Ukrajna kikötőket veszített a Krím félsziget orosz annektálásával, az pedig megjósolhatatlan, hogy a vizsály kiterjed-e például az Odesszából induló szállítmányok akadályozására is. Ennek az ország közel-keleti és észak-afrikai exportpiacai látnák kárát, aminek durva gazdasági és politikai hatásai lehetnek, mivel számos érintett országnak okozna nehézséget a drágább gabona megvásárlása.

További bizonytalansági tényező, hogy az Európai Unió milyen szabadkereskedelmi megállapodást köt Ukrajnával. A Napi Gazdaság értesülései szerint a héten kapta meg a Vidékfejlesztési Minisztérium az ezzel kapcsolatos javaslattervezetet, illetve az egyes tagállamok véleményét, és még nincs hivatalos álláspont a kérdésben. Még az uniós döntés se született meg arról, hogy a megállapodás kvóta szerinti vagy korlátlan ukrán gabonaszállításra adjon-e lehetőséget a közösség piacára, de egyes tagállamok az utóbbit pártolják. Ez nagy gondokat okozna a magyar termelőknek: a vasúton beszállítható olcsó ukrán gabona töredékére nyomná le az itteni árakat, elfoglalná a térségbeli exportpiacokat. Ez a termelési költségek, illetve az új földforgalmi törvény miatt sok helyütt hektáronként 80-90 ezer forintos áron újrakötött földbérleti szerződések mellett már veszteségessé tenné a gabonatermelést, időjárási kockázatok nélkül is. Az olcsó ukrán napraforgó beszerzésének lehetősége miatt a növényolajipar is alacsonyabb árakat kínálna, holott tavaly már az exportár felett fizettek a napraforgómagért. A magyarországi takarmánykeverők várhatóan szintén inkább importgabonára állnának át – azt nem lehet megjósolni, hogy ez az árban is megjelenne-e, vagyis hogy az állattartók jól járnának-e ezzel.

A kertészeteknek kedvezett eddig az idő

Nem indult meg idő előtt a gyümölcsfák nedvkeringése az enyhe tél miatt, ezért

terméskiesésről egyelőre nem lehet beszélni, ám a fagyos szentek még előttünk vannak – mondta lapunknak Mártonffy Béla, a Magyar Zöldség-Gyümölcs Szakmaközi Szervezet és Terméktanács elnöke. A növényvédelemre azonban szerinte a szokottnál nagyobb figyelmet kell fordítani. A kajszi- és az őszibarack már virágzik – két héttel hamarabb a szokásosnál –, hamarosan követi a meggy és a szilva és várhatóan az alma is. Tavalytól eltérően idén a méhek is időben kezdtek, ezért egyelőre jók a terméskötődéssel kapcsolatos kilátások is. Az egyéb kertészeti kultúrákban is ütemesen haladnak a tavaszi munkák: zajlik a zöldborsó és kezdődik a csemegekukorica vetése, a fűtött fóliákból már szüretelnek a kertészek és elindult a dinnyepalántázás is a fóliákban. A vízhiányos tél miatt idén jobban oda kell figyelni az öntözésre – tette hozzá Mártonffy –, mivel csak így növelhető biztonságosan a minőségi árualap.

Importbor zavarja a szőlőtermelőket

A rügyvizsgálatok szerint jól teleltek a szőlők, megfelelő a termőrügyek száma is – közölte Tornai Tamás, a Hegyközségek Nemzeti Tanácsa (HNT) elnöke. Növényvédelem szempontjából is kedvező a helyzet, egyelőre sehol sem mutatkozott jelentősebb fertőzés, ám ahol az elmúlt években jelentősebb fagykár volt, ott érdemes idén többet fordítani a tápanyag-utánpótlásra, ezzel közvetve csökkenteni lehet a növényvédőszer-ráfordításokat. A borászoknak – és az áttételes hatások miatt a szőlőtermelőknek is – azzal kell szembenéznük, hogy a tavaly a magasabb szőlőárak miatt literenként minimum 170 forintért előállított borok értékesítését megnehezíti a nettó 100 forint alatt behozott olasz és spanyol importbor jelenléte – figyelmeztetett Tornai. Ez egyrészt a minőségi, drágább borok értékesítésére is kihat az ár letörésével, másrészt ha az olcsóbb hazai borok a pincében maradnak, az a szüretkori szőlőfelvásárlásban okozhat zavarokat. A HNT elnöke szerint ha a boltokban 700 forint körül kínált műanyag palackos borok feldolgozó értékesítési ára áfával és nagyon szűk profittal is csak 400–420 forint, akkor az igazi haszon vélhetően a kiskereskedelemben csapódik le. A HNT következő elnökségi ülésén napirenden lesz a téma, mert ha nem tudják keretek közé szorítani az olcsó, pet-palackban forgalmazott borok árversenyét, akkor az egész ágazat nehéz helyzetbe kerülhet.

(Forrás : Napi Gazdaság online)